

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"א אב תשפ"א | דף היומי בבלי: סוכה יג | דף הכולל: סוכה ב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרכ"ח עד סעיף ב'.
מוסר: זכור למרים - מתחילת הפתיחה עד תחילת פרק א'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יא 'הקנאה גם היא' עד פרק יג 'אמנם על כל פנים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

בין הזמנים במחיצתו של המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל | הגביר האמריקני שביקש להיטמן עם זוג נעליים קרועות | האם מותר להניח מאכלים על שולחן בגינה ציבורית? | 2193

בין הזמנים

הגר"י זילברשטיין שליט"א בשו"ת מיוחד
עם בני ישיבה לרגל בין הזמנים: "עדיף
להתפלל בכובע ובחליפה ללא מניין, מאשר
להתפלל במניין וללא כובע וחליפה"

וגם: האם אפשר להתפלל עם כובע שמש? האם מותר לנעול נעלי-בית בעת התפילה?
והאם טלית מועילה במקום חליפה? | הכון לקראת אלקיך ישראל

תשובה: אם ראוי לעמוד כך לפני המלך, מותר.
ה. האם טלית מועילה במקום חליפה?
תשובה: רק כשאי אפשר ללבוש את שניהם.
ו. טלית על הראש (לבחור) במקום כובע?
תשובה: כנ"ל.
ז. נעלי בית בשעת התפילה?
תשובה: חס ושלום. יש לנו ללמוד מיוסף הצדיק, שכאשר הגיע לפני פרעה, התלבש יפה.
ח. נעליים ללא גרביים, בעת התפילה?
תשובה: אף אחד לא יעז להופיע בצורה כזו לפני שליט.
ט. מה עדיף: תפילה במניין ללא כובע וחליפה, או כובע וחליפה ללא מניין?
תשובה: שניהם לא רצויים, אך עדיף בחליפה בלי מניין.
י. רצינו לדעת מה גודל העניין בכל הנ"ל.
תשובה: יזכור כל בן תורה שאוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום

א. האם לבישת החליפה בעת התפילה היא חובה או הידור?
ונפקא מינה כאשר יש טורח בכך, כגון בעת הטיול וכדו'.
תשובה: יש לזכור שבעוד כחודש ימים יתרגשו עלינו ימי הדין, ומה נאמר ומה נענה להשם יתברך אחרי שהתפללנו ללא מורא שמים, משום טורח?!

ב. השאלה הנ"ל התעוררה אצלנו גם כאשר לבישת כובע, האם זו חובה או הידור?
תשובה: אדם שהיה קובע פגישה עם נשיא ארה"ב, היה מעז לבוא בלי מלבוש דרך ארץ?!

ג. ומה היא ההלכה בדברים הנ"ל, לגבי ברכת המזון?
תשובה: יש לזכור שהיו יהודים רבים שמתו בשואה מרעב ומחוסר כל. ואם כן, כאשר השם יתברך משפיע עלינו מטוב ונותן לנו מזון, יש לברך בדרך ארץ ובתודה.

ד. האם אפשר ללבוש בעת התפילה כובע שנהוג ללבושו רק כהגנה מן השמש?

התוכחה. והמתלבש כתיקון הבגדים הכתוב ברמב"ם, תפילתו תישמע.

שליט"א, שהשיב:

"בכל הדברים צריך ללכת כמו שהולכים לפני מלך ואדם חשוב, וזה מדינא דגמרא, וח"ו לזלזל בזה".

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן)

השאלות הנ"ל הופנו גם אל מרן הגאון רבי חיים קניבסקי

על דא ועל הא

**לפתע הוציא רבי ישראל מפתחות מכיסו ומסרן
לבחור, כשהוא מראה לו על אחד הרכבים שחנו
שם ברחוב ואומר לו: "הנה, הרכב הזה הוא
שלך" ... הבחור לא הבין, והביט בו בתמיהה...**

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א:

חיך הבחור ואמר בשחוק: "בסדר! אם אתה קונה לי רכב אני נשאר בישיבה"...

המשיך האב לספר: לאחר כמה ימים קרא ר' ישראל לבני הבחור הזה, ואמר לו שהוא רוצה ללכת לטייל עמו, כמובן שהבחור שמח מאד על זה, והתחיל ללכת עמו לטיול.

פתאום עצרו ברחוב, ור' ישראל הוציא מכיסו מפתחות ומסרם להבחור, והראה לו על רכב אחד שחנה שם ברחוב, ואמר לו: "הנה, הרכב הזה הוא שלך" ... הבחור הסתכל בעיניים תמהות ולא הבין מה קורה שם, והרבי הסביר לו בפשטות: "הרכב הזה הוא שלך - אני קניתי לך את זה - נוץ עס געזונטערהייט" [תשתמש עם זה בבריאות]...

הבחור לא האמין למה שהוא שומע, ברם הוא לא הרגיש בנוח מזה, ולא היה נעים לו לקחת את הרכב, כי ידע שאינו בעל יכולת והוא אינו משופע באמצעים כדי לקנות לו כזה דבר יקר, אך ר' ישראל שהבין מיד מה מונע מהבחור לקחת את המפתחות, אמר לו: "זה בסדר - אני דאגתי להכסף - קח נא את הרכב בתשואת חן"...

ממשיך האב לספר: בני הבחור אכן נשאר בישיבה, ומאז הרגיש רצון עז להשתפר, הוא הבין כנראה והרגיש שר' ישראל עשה בשבילו דבר חזק מאוד, והוא קיבל מזה חיזוק גדול - וגם הרגיש שצריך להכיר לו משהו טובה על כך - ולאט לאט החל להשתפר, והתחיל ללמוד ולהתפלל יותר חזק, וגם נסע לעתים עם הרכב שלו, ולאחר תקופה זכה בע"ה לעלות מעלה מעלה, עד שזכה להינשא לאשה כשרה והקים בית חסידי לתפארת, וכהיום הוא אברך טוב שלומד ומתפלל ועובד את ה' כראוי...

האב סיים את סיפורו ואמר לחתני בהתרגשות: הנה ר' ישראל הזה - בזה שקנה את האוטו לבני, הציל את חיינו ברוחניות ובגשמיות, ואכן אני חייב לו הכרת הטוב מיוחדת...

חתני הרב יצחק יקותיאל האגער שליט"א סיפר לי סיפור נפלא. לפני שנים נזדמן לו לשבות בעיירה מאנסי, והתפלל בשב"ק באיזה בית מדרש. בהיכנסו, ניגש אליו אדם אחד וקידם אותו בברכת "שלום עליכם" ושאל אותו לשמו ושם משפחתו, וכאשר השיב חתני ששם משפחתו הוא "האגער", שאלו הלה שמא הוא מכיר אדם אחד שגר בבני ברק ושמו "ר' ישראל האגער" (לימים האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א בקרית וויז'ניץ בני ברק), ואם יש ביניהם איזה קירבה.

השיב לו חתני, שאדם זה הוא אכן ממשפחתו (שזקנו הרה"ק בעל "מקור ברוך" מסערט-וויז'ניץ זי"ע הוא אחיו של זקנו של ר' ישראל, ה"ה הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ זי"ע), והוא בנו הגדול של כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ (בעל ה"ישועות משה" זי"ע). וכאשר שאל אותו חתני אם הוא מכיר אותו, השיב האדם שאינו מכיר אותו אישית, אך הוא חייב לו הכרת טוב מיוחדת, ואז סיפר האדם לחתני סיפור נפלא, וכך סיפר:

לפני הרבה שנים היה לו בן שלמד בישיבה אחת בארץ ישראל, והבן הזה היה בחור חלש ר"ל, ובאותה תקופה יצא לו לבנו הבחור להכיר את ר' ישראל הנ"ל, והתחיל להסתופף לעתים בצל קורתו ביחד עם עוד בחורים שהיו צריכים למשענת ברוחניות, אמנם עם הזמן, התחיל בנו הבחור לאבד כל טעם ברוחניות רח"ל, והתחיל להתדרדר מטה מטה, עד שכבר לא רצה להישאר בישיבה.

כאשר הבחור שח לר' ישראל אודות מצבו הרוחני הירוד, ניסה ר' ישראל להשפיע עליו בכל כוחו שכן ישאר בישיבה, שכן ידע נאמנה, שמחוץ לכותלי הישיבה אחת דתו רח"ל... אך עם כל הרצון הטוב, והשתדלויותיו המרובות שוב ושוב לדבר על לבו, לא עזר לו כלום, והבחור החליט לעזוב את הישיבה ויהי מה.

יום אחד שאלו ר' ישראל: "מה עוד אני יכול לעשות כדי שתישאר בישיבה? - איזה דבר תרצה לקבל בעבור זה שתישאר בישיבה". השיב הבחור ששום דבר לא יועיל כבר, כי הוא בשלו, שהוא הולך לעזוב את הישיבה. שאלו ר' ישראל: "ואם תקבל ממני רכב (קאר), האם זה יספיק לך שבעבורה כן תישאר בישיבה?".

סיפר הגה"צ המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א סיפור נורא, וכך סיפר: היה איש נכבד בירושלים ומורם מעם ושמו רבי

הקודש - שאנסה להתחבר אליו, ללמוד עמו ולדובבו ולהכניסו בין החברים כאחד מן החבורה.

לאחר כמה דקות שישבתי אתו, ראיתי שאין עבודתי ללמדו תורה, כי הבחור היה בעל כישרון נפלא, ואינו נזקק לעזרה כדי להבין לימודו, מה שכן ראיתי, זה שהבחור צריך לקצת חיזוק, כל היום ישב שבור ומדוכא מכונס בתוך עצמו, ובכיליון עינים ציפה לקורטוב תשומת לב, ולכן החלטתי שבעז"ה נתחיל להשלים לו את החסר הזה.

בכל יום ויום בתחילת הסדר כשהיה נכנס להיכל הישיבה, הייתי מקבל פניו מיט א ברייט'ן "שלום עליכם", ולאחר שטפחתי קלות על שכמו, שאלתי בשלומו ואיך הוא מרגיש, מה חסר לו ואיך עבר עליו הלילה. הייתי מזמין אותו לסעוד סעודת שבת אצלי בבית, והיה מרגיש את עצמו ממש כבן בית, בני המשפחה היו קוראים לו בשמו, ונתנו לו את ההרגשה שאנחנו מאושרים משהותו בביתנו, גם הייתי מעודד את חבריו בכל עת ששימואליו לב ויקרבו אותו.

כמובן, שתוך תקופה קצרה ממש, נהפך והיה לאיש אחר, פניו נעשו מאירות, מלאות חיות ורעננות, ומפיקות אושר ושמחת חיים, וקימעה קימעה נעמד על רגליו עד שהיה לאחד מן המניין, בחור חשוב ובעל שם טוב, ולאחר זמן מה הקים בית נאמן בישראל, וכהיום הוא אברך יקר.

שנים רבות לאחר אותה תקופה, אמר לי האברך הזה: תדע, שאילולא אותם טפיחות שכס, אם לא אותם "שלום עליכם" שהיית מקבל אותי, ספק אם הייתי היום שומר שבת!... הביטו וראו וואס א קלאפ אין פלייצע קען מאכן, וואס א שמייכל קען מאכן, להציל נפש ישראל מרדת שחת!

(נעם שיח)

יחיאל שלזינגר זצ"ל והוא היה תלמיד מובהק של מרן הגאב"ד המהרי"ץ דושינסקי זצוק"ל, ודבוק בו מאוד בכל לבו ונפשו, ולאחר מכן הקים את הישיבה הגדולה והמפורסמת "קול תורה" המתנוססת לתפארה בשכונת בית וגן. רבי יחיאל היה ניצול שואה, ולאחר שעבר שם בבחרותו שבעה מדורי גיהנום רח"ל זכה להינצל מגיא התופת בנסי נסים.

בהזדמנות אחת שאלו רבו המהרי"ץ כיצד זכה להינצל מן השואה, ובאיזו סגולה השתמש להמתקת הדינים בימי הרעה. חשב רבי יחיאל מעט, ולאחר מכן אמר: אולי ניתן לומר שזכיתי להמתקת הדינים בשביל מנהג אחד שנהגתי בעצמי תמיד כל השנים, שמעולם לא חיפשתי ללמוד 'חברותא' עם בחור חזק! - אלא תמיד למדתי חברותא עם בחורים חלשים ממני, כדי שאהיה להם לעזר ולאחיסמך - כענין שדרשו במסכת סוכה (דף מ"ט ע"ב) שתורתנו הקדושה נקראת "תורת חסד" לפי שצריך לימוד התורה גם כן להיות בבחינת תורת חסד עיי"ש, וכנראה שזכות הלימוד בבחינת תורת חסד יש בו כח להפוך את כל הדינים לחסד ולרחמים.

כששמע המהרי"ץ את דבריו, התבונן וחשב על כך זמן מה, ולאחר מכן אמר: יא, דאס איז דאס! [אכן זה זה]...

לפני שנים רבות, הייתי רגיל להגיע לישיבת "אור חדש" כאן בעירנו לייקווד, והייתי לומד עם בחורים כפי הצורך. יום אחד הגיע תלמיד חדש להיכל הישיבה, הבחור ההוא כמעט ולא פתח פיו, כאילם בא וישב על מקומו, לא התעניין בנעשה סביבו ולא הסתכל על שום חבר, ואף אלו שהיו מנסים להתחבר אליו לא יכלו לו. הנהלת הישיבה החליטה להטיל עלי את ה"עבודה" - עבודת

הסיפור היומי

**כעבור שעה קלה חרקה דלת הצריף. "איפה גלייכר!"
נשמעה צעקה רמה מפיו של הקאפו. דב גלייכר
ירד ממרומי הדרגש, והדיבור נעתק מפיו...**

הגביר היהודי שביקש להיטמן עם זוג נעליים קרועות

מסדר בוקר, ספירה יומית. הטקס עליו לא יוותרו הנאצים ימ"ש באף מזג אוויר, נורא ככל שיהיה. שעות ארוכות עומדים האסירים היהודים, ברוח הקפואה הצולפת, תחת פתיית השלג שלא מפסיקים להיערם על הקרקע האפורה, כשחיות הפרא במעילי פרווה מגוהצים ומגפיים בוהקים עוברים ביניהם, צועקים, מכים בחימה שפוכה, לועגים וסוטרם. מוודאים שכולם נמצאים, שכולם עומדים זקופים, לא מהססים לירות בראשו של מי שתנוחת עמידתו לא מוצאת חן בעיניהם.

הרב שמעון טיקוצקי הלילה עוד היה שחור כפחם כשנביחות רצחניות בשפה הגרמנית "שנעל! שנעל! ראוס!" מלוות בנביחות כלבים, הרעישו את הצריפים במחנה ההשמדה הנאצי. בן רגע משתררת מהומה ופאניקה, שקי העור והעצמות המכונים 'מוזלמנים' מתעוררים משנת הבלהות הקצרה שלהם, מזנקים מדרגשי העץ ויוצאים בכתונת האסירים הדקיקה החוצה, לרחבת המסדרים המושלגת, כאילו יום קיץ היום.

הייסורים הגיעו עד לב השמים, לחתוך בבשר החי פשוטו כמשמעו. הבשר החשוף נדבק שוב ושוב לאדמה הקפואה, סילונו דם פרצו מהרגליים והותירו אחריהם עקבות אדומים בשלג הצחור, חבריו ניסו לעזור לו בכל דרך, אלא שתחת עיניהם הפקוחות של הנאצים לא שיין היה לעשות מאומה.

יום שלם התרוצץ יוסקה יחף, חטב עצים וגרר גזעים אדירים, כשרגליו הולכות ומתבקעות. לא ברור איך הוא שרד את היום הזה, את הדרך חזרה לצריף הוא עוד הצליח לעשות על שתי רגליו, אבל מיד בהיכנסו פנימה הוא צנח ארצה מעולף למחצה, לא מסוגל לעמוד על הרגליים, שתי כפות רגליו לא עמדו יותר בעומס.

הוא ידע שמחר הוא לא יוכל לצאת שוב לעבודה ככה, מה שאומר שזה הלילה האחרון שלו עלי אדמות. עם בוקר כשיגיעו הנאצים ויראו שהוא לא כשיר לעבודה ישלחו אותו ל'צריף החולים', ומשם הדרך קצרה.

במרחק של כמה מטרים, על אחד מדרגשי העץ העליונים, שכב אסיר ונעץ מבטים ביוסקה. הוא נראה כמו כולם, מגולח, צמוק פנים, נעול בקפקפי עץ בלויים, שום דבר לא הזכיר בו את מר דב ברנרד גלייכר, האיש שהוא היה לפני המלחמה.

דוב גלייכר היה יהודי אמיד, בנקאי לפרנסתו. הוא התגורר באחת הערים שעל גבול גרמניה פולין. הנאצים כמובן לא הבדילו בין עשירים לעניים, בין מודרניים לעבדקנים, שיגרו אותו אל מחנות ההשמדה באחת האקציות'.

אבל הוא עוד הספיק לעשות משהו. ברגע האחרון לפני שנשלח הוא פנה לרופא שיניים מומחה, ידד טוב שלו, שישתול בתוך אחת משיניו יהלום יקר ערך.

עד לרגע זה מתהלך גלייכר עם היהלום החבוי, יודע שבמצב הכי גרוע יש לו 'תעודת ביטוח' קטנה בפה. שומרי המחנה אמנם רוצחים ושונאי ישראל מושבעים, אך תאבי בצע לא פחות. יהלום יקר כזה יכול להציל את חייו.

היום, לראשונה מאז הגיע למחנה ההשמדה, החליט גלייכר שהרגע הזה הגיע. הוא צריך להשתמש ביהלום ומהר.

מה קרה? מתברר שגם הוא סובל מבעיה דומה לזו של יוסקה. נכון, יש לו זוג נעליים, אך הן התבלו מזמן, כל פסיעה מסבה לו ייסורים לא קטנים. וכי מה יש לו מהיהלום היקר שבפיו, אם הרגליים שלו סובלות כל רגע.

הוא נטל חתיכת עץ שהייתה זרוקה בצריף, הקיש על השן והצליח לחלץ מתוכה את היהלום היקר. אחר השתחל וירד מהדרגש, פנה אל אחד הקאפואים ולחש באוזניו: "אם אתה רוצה להתעשר הלילה, לקבל יהלום ששווה אלפי מארקים, כל מה שאני זקוק לו הוא זוג נעליים, תביא לי נעליים והיהלום שלך".

הקאפו הנהן בראשו ויצא מן הצריף. כעבור שעה קלה חרקה הדלת. "איפה גלייכר" נשמעה צעקה ברחבי הצריף. הוא ירד

רגע לפני שיקפאו למוות בעמידה מסתיים המסדר, חבורת האסירים יוצאת בדרכה 'לעבודה המשחררת', דקות ארוכות הם צועדים בלב היער הקפוא, בשביל צר מתפתל, בין עצים שחורים וסלעים. משני הצדדים צועדים מדושנים השומרים הנאצים, מכורבלים במעיליהם, שומרים את צעדיהם של עובדי הכפייה.

"היי, עצור, מה קרה לנעל שלך?" נשמעת פתאום שאגה חייתית. אחד השומרים הבחין שנעלו של יוסקה פייגנצוויג (הדמויות אמיתיות, השמות בדויים) אחד האסירים היהודים, אינה מהודקת על כף רגלו. עם כל פסיעה היא נוקשת בקרקע ומשמיעה קול חבטה עמומה.

למען האמת אלו לא היו נעליים, הם היו זוג קפקפי עץ גסים שעוצבו במיוחד כדי למרר את חייו של מי שנועל אותם. נוקשים, ללא ריפוד מינימלי, דוקרים ופוצעים את כף הרגל עם כל פסיעה. כשהגיעו היהודים למחנות נלקחו מהם מידית בגדיהם האנושיים ונעליהם, במקומם הם קיבלו את המדים המפוספסים ונעלי העץ הנודעים לשמצה.

"תקשור טוב את השרוכים" צועק הנאצי.

יוסקה מחוויר כסיד, עיניו בולטות מחוריהן. הוא מתכוונן לגרוע מכל. הרטיבות, הבוץ והשלג בהם מבוססות רגליו מדי יום, פרמו אט אט את אחד השרוכים שלו. כבר כמה ימים שהוא הולך כך, עם נעל ללא שרוך, יודע שבמוקדם או במאוחר יעלו עליו, זה לא יחמוק מעיני הנאצים 'חובבי הסדר'.

"אין לי שרוך" ממלמל יוסקה ברעד לנאצי. "לא, לא", מצטחק הנאצי ברשעות, "אם אין שרוך, אין גם נעל, תוריד את הנעל מהרגל ברגע זה, אתה לא ממשיך ללכת עם נעל בלי שרוך..."

לא הייתה לו ברירה, הוא פשט את הנעל הסוררת מרגלו, השליך אותה בצדי הדרך והמשיך ללכת כך, נעל אחת נעולה והרגל השנייה יחפה, כשהחיל הנאצי אינו כולא את צחוקו למראה היהודי המקפץ בשלג, עולה ויורד.

אם חשב יוסקה שבכך הוא יעזוב אותו לנפשו, הרי שטעה. "היי, עצור", נשמע שוב קולה של החיה הנאצית האכזרית, "אתה לא יכול ללכת ככה, רגל אחת עם, רגל אחת בלי. חייב להיות כאן סדר, אם אין לך נעל אחת, תוריד גם את השנייה, שתי הרגליים חייבות אותו דבר".

בארשת קפואה, בלי להשמיע הגה, נאלץ יוסקה לקבל את הדין, פשט גם את הנעל השנייה שהתעופפה לצדי השביל, והמשיך ללכת עם כל השיירה, יחף בשלג, מודע היטב למה שצפוי לקרות תוך כמה דקות לכף רגלו.

הקרקע הלחה והקפואה הדביקה אליה את כפות הרגליים. בכל פעם שהוא הרים את כף רגלו התקלפה שכבה אחת של עור מכף הרגל. עוד פסיעה, עוד שכבה. אחרי כברת דרך קצרה כבר הייתה כף רגלו חשופה לגמרי, ללא נעליים, ללא גרביים, אפילו ללא עור שיגונן עליה.

בחיים והצליח לאתר אותו. לא עברו כמה ימים והטלפון צלצל בביתו. "מדבר יוסקה", נשמע קול ממרחקים. "יוסקה, אתה חי?" שאג גלייכר, "איפה אתה?".

"אני גר בארץ ישראל" השיב יוסקה חנוקות. ימים ספורים לאחר מכן נפגשו שני היהודים שחייהם נקשרו זה בזה, המציל והניצול, יוסקה ומר גלייכר, בביתו של מר גלייכר באמריקה, פגישה רוויית בכי ודמעות.

בשלהי הפגישה הזמין גלייכר את יוסקה לגשת עמו לוויטרנה המפוארת שקיטטה את הסלון הרחב. במרכז הארון, בין שורות של חיילי שחמט עשויים שנהב ופלטנה, גביעי כסף וחנוכיות, על מגש מעוטר, ניצבו להן, דוממות, שתי נעליים קרועות, חרטומיהן פעורים כלוע של דג, שרוכיהן פרומים ואכולים.

ואז שלף גלייכר את המגפיים והושיט אותם ליוסקה. "קח אותן, הן שלך", רעד קולו, "אני נשאר עם הנעליים הקרועות שלי, הנעליים שהלכו איתי כל השואה, במקום המגפיים".

שנים רבות חלפו מאז, באחד מבתי החיים היהודים בארצות הברית, בין אבני מצבות אדמדמות ולבנות הטובלות בדשא ירוק, צעדה באחד הבקרים שיירת יהודים נושאת את ארונו של ר' דב ברנרד גלייכר הזקן שהשיב את נשמתו ליוצרה בגיל שיבה, מותיר אחריו משפחה לתפארת.

רגע לפני שנסתם הגולל, נשמעה לפתע בקשה יוצאת דופן. קופסה קטנה נפתחה, מתוכה נשלפו זוג נעליים ישנות וקרועות. "הנפטר ביקש בצוואתו", הסבירו בני המשפחה לאנשי החברה קדישא, "שהוא רוצה להיטמן עם הנעליים האלו לצדו, הוא אמר שכשהוא יעלה לשמים, רצונו יהיו לצידו". והבקשה, כמובן, מולאה.

מקור: המשפיע הגה"ח רבי שבתי סלבטיצקי שליט"א מאנטוורפן ששמע מיהודי שהכיר בעצמו את בעל המעשה, מתוך 'התוועדות' שפורסמה בגיליון הנפלא 'כי קרוב'.

"אותו יהודי (מר גלייכר) בוודאי קיים עוד הרבה מצוות בכספו ובעושרו", מטעים הרב סלבטיצקי שליט"א, מה היה מיוחד במצוה זו שהוא ביקש להיטמן עמה לאחר מאה ועשרים?

"התשובה היא, שיהודי יכול לעשות הרבה מצוות ומעשים טובים, אבל כשהוא עושה משהו 'יותר גדול ממנו', כשהוא מצליח להתעלות על עצמו, לקלף קליפה מעצמו למען יהודי אחר, למען מטרה קדושה, לתת מעצמו, אזי מתגלה בתוכו האור היהודי, הנקודה האמיתית שלו, מצוה כזו הוא לא ישכח לעולם".

(אור לישרים, מ'המבשר תורני'. הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון 'למעשה'. לתגובות ולחומר נוסף: dirshu@gmail.com | 02-560-9000)

ממרומי הדרגש והדיבור נעתק מפיו, הקאפו הזה הגדיל לעשות, הוא לא הביא זוג קפקפי עץ חדשים.

הוא החזיק בידי צמד מגפיים מרופדות בפרווה שעירה, מוצר נדיר במחנה.

תוך רגע החליפו המגפיים ידיים, וגם היהלום. גלייכר היה רגוע, סוף סוף הוא יוכל לצעוד לעבודת הכפייה כשרגליו נתונות בנעליים מחממות, הוא ישרוד. ואז נתקלו עיניו ביוסקה השרוע על הרצפה, כשרגליו שותתות דם. 'יש לי עכשיו זוג נעליים מיותרות', הבזיקה בליבו מחשבה, 'נכון שהן קרועות והרוסות, אבל יוסקה בוודאי ישמח עליהן, הן הרי יצילו את חייו'.

הוא החל לצעוד לעבר יוסקה, אוחז בידי את הנעליים הישנות הקרועות, אלא שבאותו רגע האיר בו הניצוץ האלוקי שבקרבו, מידת הרחמנות הטבעה בליבם של ישראל.

'לא', התלקחה בליבו מחשבה שקשה לנו כלל להשיג אותה, 'אני לא אתן לו, ליוסקה בעל הרגליים הפצועות, את הנעליים הישנות שלי, למרות שהוא ישמח בהן כמוצא שלל רב'. הוא פשט את המגפיים המרופדות, אלו שלפני רגע רכש תמורת 'תעודת הביטוח' של החיים שלו.

'השתגעת, איבדת את צלילות דעתך?' שאגו קולות אחרים בקרבו, 'מה אתה עושה? את ביטוח החיים היחיד שלך אתה הולך לתת למישהו אחר, שאתה בכלל לא מכיר?'.

הוא ניגש אל יוסקה והחל לחבוש - לנעול לרגליו הפצועות את המגפיים הרכות, המחממות החדשות. "מה אתה עושה?" הזדעק יוסקה, "זה שלך, אל תקריב את החיים שלך בגללי, תן לי את הנעלים הישנות שלך, זה מספיק טוב בשבילי, זה די והותר". "לא יוסקה, תן לי לקיים את המצוה בשלימות", זלגו דמעות מעיניו של גלייכר.

גלייכר לבש שוב את הנעליים הישנות, הקרועות, וכך הוא הלך למחרת לעבודה, כך הוא המשיך ללכת עד סוף המלחמה, כשרגליו סובלות בכל רגע בנעלי עץ מציקות, עד הרגע בו נשמעה זעקת השחרור.

השואה הסתיימה, גלייכר עושה את דרכו לארצות הברית, שם מאירה לו ההצלחה את פניה, כישורי העסקים שלו מתגלים מחדש והוא הופך לאיל הון אמריקאי.

באחד הימים הוא מקבל ב'דואר רשום' חבילה מארץ ישראל. הפתעה קלה אוחזת בו, למיטב ידיעתו אין לו קרובי משפחה בארץ ישראל. הוא פותח את האריזה וליבו מחסיר פעימה, הוא מכיר היטב את מגפי הפרווה הישנים, הקרועים למחצה, שנחים בתוכה. המגפיים ההן, שהוא נתן ליוסקה במחנה, במתנה.

שום מכתב לא צורף לחבילה, אך הוא הבין שיוסקה נשאר

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

”כשהצעתי לו ללכת לים, אמר: ‘אומרים שהולכים לים כדי להתאזרר ולקבל שלוות הנפש, לי ברוך ה’ לא חסרה שלוות הנפש גם בלי הים”

חוויות מימי 'בין הזמנים' במחיצתו של המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל

לו שיספר לילדיו על התלבטותו אם לנסוע לים ועל התשובה שקיבל, ותהיה בכך גם הזדמנות לחינוך הילדים, שמטרת הנסיעה לים היא כדי לקבל כוחות חדשים לעבודת ה' ולא לבילוי גרידא! באחת השנים היינו ב'קעמפ המוסר' ב'יד בנימין' וניסיתי לשדלו שנלך לים לטובת בריאותו, ולא רצה, והסביר לי: "היום יום הנישואין שלנו, ביום זה אני עסוק בלהודות לה' ולחשב אם אני מקיים את ייעודי - אין לי זמן ללכת לים..."

בזמנים אחרים שהצעתי לו ללכת לים, אמר: "אומרים שהולכים לים להתאזרר ולקבל שלוות הנפש, ברוך ה' גם בלי הים לא חסרה לי שלוות הנפש..."

סיפר, שכשהיה בהבראה בנתניה מטעם 'ועד הישיבות', התפילה בבית ההבראה היתה מדי מהירה לטעמו. "אמרתי להם: אם מצאתם מקור שכשנמצאים בהבראה פטורים לכוון בתפילה, מובן שאפשר למהר, אולם אם אין לכך מקור, אזי להתפלל מהר ולהצליח גם לכוון זה דורש הרבה מאמץ, ואנחנו הרי באנו לכאן כדי לנפוש ולא כדי להוסיף מאמץ..."

פעם הוא ראה את נכדו הולך להתפלל מעריב בבין הזמנים בשעה 12:00 בלילה (לפני חצות). הוא היה מזועזע - "איך המתנת כל כך הרבה זמן למעריב?!"

הקפיד מאוד שח"ו לא יפסידו זמן קריאת שמע של רבנו הגר"א, ובשטיבלאך של הישיבה בבין הזמנים לא נתן בשום פנים ואופן שיתפללו אחר זמן קריאת שמע (והיה אומר שאין זו דרך לומר קריאת שמע קודם התפילה, ולשנות מתקנת חז"ל שתקנו סדר לתפילה), ומדי תקופה היה מגיע בעצמו לראות שלא עוברים על התקנה ולא עושים מנין אחרי זמן קריאת שמע. וכשטענו בפניו שיש כאלו שאנוסים, כמדומה שאמר: לא עושים מנין נגד ההלכה, ואם אחד נאנס הוא פטור.

אחד מנכדיו התפלל בבין הזמנים בלא כובע וחליפה. הוא לא העיר לו מיד, רק אחר כך בהמשך היום ניגש אליו ושיתף אותו בדרך אגב ברגשותיו, כאשר המסר היה ברור אך התקבל בדרך כבוד - וכה אמר: "מעניין מאד שגם הרב אלישיב וגם רבי חיים קניבסקי סבורים שעדיף להתפלל ביחידות מאשר להתפלל בציבור ללא כובע וחליפה..."

(גיליון 'דברי אמת' בין הזמנים תשע"ח, נערך ע"י נכדו הרב י.מ. ארנפורנד)

בבין הזמנים היו עושים נכדיו של הגה"צ המשגיח רבי דב יפה זצ"ל "ערב שירה" בחצרו, והמשגיח היה מגיע להשתתף כמה דקות. וכדרכו לרומם כל דבר גשמי, היה מקריא את דברי הטור בהל' יו"ט (תקכ"ט): "ויאמר האדם בלבו בעת שמחתו והנאתו: ואם כך היא שמחת העולם הזה אשר היא הבל כי יש אחריה תוגה וצער, א"כ מה תהא שמחת העולם הבא התמידית שאין אחריה תוגה..." והיה אומר: אם כל כך נעים לאכול ולשיר ביחד - כמה כדאי לנו להשתוקק ולרצות את תענוגי העולם הבא..."

מספר נכדו: בהזדמנות אחת הבאתי לו גלידה, צחק ואמר: "זה מה שיש לגן עדן התחתון למכור?!". והביא מ'הפלא יועץ' שכשיש אוכל טעים זו סיבה לברך יותר בכוונה ובשמחה, ויותר להודות לה'. ואמר: "אפשר לאכול גלידה ולשקוע בתענוגי העולם הזה, ואפשר בגלידה להתקרב לעבודת ה'!"

תמיד עורר המשגיח שבכל מעשה שאנו עושים, שנראה לפחות לערב בו כוונה טובה לשם שמים, וחשוב מאוד שבמשך הזמן היא תהפוך להיות הכוונה העיקרית. פעם ראה את אחד מנכדיו שחביב עליו לנגן באורגן, ואמר לו: "תכוון לנגן כדי להתקרב אל ה', כמו שדוד המלך ניגן..." (וסיפר שאחד שאל את החזן איש אם ללמוד מוזיקה על מנת להתחזק ברוחניות, והחזן איש הורה לו ללמוד, והוסיף שילמד בצנעה שלא יראו את זה אחרים, שגם הם ירצו ללמוד אך להם לא תהיה מזה תועלת).

כשראה את נכדיו הקטנים משחקים היה אומר להם בחביבות - עכשיו יש לכם אפשרות ליזכות במצווה יקרה - לשחק באהבה ובשלום, ולא לצער אחד את השני.

בבין הזמנים כשהיינו מתארחים אצלו והיינו נוסעים לים וכדו', היה מחדד לנו בדרך של נועם וכבוד שמטרת הנסיעה לים וכדו' היא כדי לאסוף כח לעבודת ה'.

זכורני שביום שהתרחש הפיגוע הנורא בקו 2, וכל כלל ישראל הרגיש "עת צרה ליעקב", ניגש למשגיח זצ"ל מרביץ תורה חשוב ושאלו האם ראוי לבטל הנסיעה המתוכננת עם בני המשפחה לים, משום שלא ראוי ליהנות בזמן שיהודים שרויים בצער כה גדול. המשגיח השיב: "היות והשהות בים נצרכת לבריאותך, נמצא שהנסיעה לים היא מצווה ואל תבטל זאת". והוסיף ויעץ

האם מותר לקנות צ'יפס שטוגן על ידי עובד גוי במסעדה? האם ניתן להשתמש במכונת קפה בחנות של גוי? והאם מותר להניח מאכלים על שולחנות בגינות ציבוריות?

הלכות נחוצות לנופשים ומטיילים - משיעוריו של הגאון רבי דוד שרייבר שליט"א מח"ס דיני מגדים וקנין יורה דעה ומו"ץ בבי"ד דהגרמ"ש קליין שליט"א | פרק א' - ענייני כשרות

* כשמתיישבים לאכול על ספסלים או שולחנות שבגינות, ובצד השני יושב אדם עם מאכלים לא כשרים, או אפילו יהודי שומר תו"מ ואחד אוכל בשרי ואחד חלבי, אם אינו מכירים זה את זה מותר. אבל אם הם מכירים כמצוי בטיולים משותפים וכדו' וכל אחד מניח את מאכלו על השולחן או הספסל, צריך להניח בין המאכלים דבר להיכר.

* כשאוכלים על שולחנות בגינות וכדו', אם השולחן נקי מותר להניח עליו מאכלים קרים, אך מאכלים חמים יניח רק בתוך צלחת וכדו'. ולכתחילה יניח תחת הצלחת גם ניילון או נייר וכדו'. אם השולחן מלוכלך משיירי מאכלים, במאכלים קרים יניח תחתיהם כלי, מאכלים חמים יניח בכלי וגם ישים נייר או ניילון וכדו' תחת הכלי.

* לקנות מוצר שאין עליו כשרות ראויה, גם אם כתוב עליו שהוא מאה אחוז טהור, צריך לברר האם מעורב בו רכיבים אחרים באחוזים קטנים שלפי התקן מותר עדיין לכתוב שהוא מאה אחוז טהור.

* ישנם מוצרים ללא הכשר הזהים ממש לאלו שיש עליהם הכשר, ולכן כשקונים בחנויות המוכרות גם מוצרים ללא הכשר חשוב לשים לב האם יש על מה שקונים הכשר.

* בית הארחה וכדו' שמסתובבים שם עובדים זרים, או יהודים מחללי שבת, צריך לברר את התנאים שמותר להשאיר בחדר או במקרר בקבוק יין פתוח, וכן בשר שהביא עמו, להניחו במקפיא הציבורי.

* חלב שמוכרים במשק בעלי חיים, אם לא ראו את החליבה, בהרבה אופנים אסור בשתיה, כי מצוי שגוים מתעסקים בחליבה. ואפי' כשישראל עומד ורואה את החליבה יש מחמירים אם הישראל לא בדק את הכלים לפני החליבה שהם ריקים ונקיים, וכ"ש אם נמצאת במשק חיה טמאה שיש לה חלב.

לשאלות בעניין ההלכות המובאות בחוברת ניתן לפנות לטלפון 050-4122202.

[מקורות והערות מופיעים בחוברת המלאה, להשיג במייל gr614196@gmail.com או בפל' 052-7614196]

* הרוצה לקנות צ'יפס או פלאפל וכדו' שטוגן ע"י גוי או על ידי יהודי שאינו שומר תו"מ, אף אם החומרים והכלים כשרים - יש אומרים שיש לחוש בזה לבישולי עכו"ם. וכן שווארמה, גם הנמכרת במקומות עם השגחה ראויה, יש אופנים שכאשר חלק מהפעולות נעשות ע"י פועל גוי, לדעת השו"ע יש לחוש שנאסר משום בישולי עכו"ם.

* בקניית קפה במסעדות או בתחנת עצירה וכדו', מצד בישולי עכו"ם לרוב הפוסקים מותר לקנות קפה מגוי. ומצד עצם כשרות הדבר, אם המכונה מוציאה רק מים חמים ואין בה בישול שאר דברים (במידה ואין חשש כשרות על הקפה והחלב), מותר לקנות קפה כשרואה שלוקח מים ממכונה זו ולא מכלי אחר.

* בקניה בחנות בתחנת דלק וכדו' בורקס או עוגה (עם הכשר) שכבר מוכנים לאכילה ומבקשים מהגוי שבחנות שיחמם במיקרוגל או בתנור, אין בזה איסור של בישולי עכו"ם, אך יש לחוש לבליעות של מאכלים האסורים. והעצה היא שיעטוף בתוך ניילון וכדו' וגם יכניס למיקרוגל או לתנור בתוך כלי חד פעמי סגור, וכשהוא בב' כלים סגורים מהני במקום הצורך. ולגבי פיצות מוכנות אלא שאינן אפויות, אם המחמם הוא ישראל החשש הוא רק לבליעות, אולם אם הוא גוי (וי"א גם יהודי מחלל שבת) יש לחוש משום בישולי עכו"ם.

* וכן כשמגיע למקום ואינו יודע את טיב הכשרות של הסירים וכדו' ורוצה להניח אוכל על גבי הסיר של הבעה"ב, אם יניח בתוך שני כלים ויהיה נקי ויבש ביניהם, יוכל להניח. בצורה זו יכול גם לחמם בתנור או מיקרוגל וכדו' אם הוא נקי.

* להשתמש במנגל שמצוי בדרכים, להניח על הרשת עצמו בדרך כלל אסור, כי דבוק בו שומן בעין. וגם אם מעבירו ומלבנו באש, מצוי מאוד שנשאר שומן בעין. אבל יכול להניח עליו רשת אחר משלו.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

איזו משפחה ירדה למצרים עם שם אחד ויצאה ממנה עם שם אחר?

סוכה דף יג

כל שנשתנה שמו

(כתובות ה.) למה אצבעותינו משופעות כיתדות? שאם ישמע אדם, דבר שאינו הגון, יכניס את אצבעותיו לתוך אזניו. ולכך, כשירדו ישראל למצרים, היה אווירה של מצרים טמא, ולכן נקרא אצבון, שהיה מסתם את אזניו כדי לא לשמוע את הדברים שלא כרצון ה'. אצבון נכנס למצרים, שם את האצבעות שלו בתוך האוזן ואמר - לא רוצה לשמוע מה מדברים המצרים! מדברים דברי נבלה, מדברים קללות... לא רוצה לשמוע! לקח את האצבעות שלו ותקע אותם בתוך אוזניו, לכן כשנכנסו לתוך מצרים קראו לו אצבון. ממשיך מי השילוח - וכשנכנסו לארץ ישראל, שאווירה היה מלא קדושה, אז החליף את שמו לאזני. למה? כי הוא הוריד את אצבעותיו מאזניו. עד כאן דברי מי השילוח מאיזביצא. קדם לו בעל צרור המור, ר' אברהם סבע, בספרו בפרשת ויגש, שכתב: מצאתי במדרש עניינים נפלאים בפרשה זו, בענין השמות ובשינוי השמות, ובחיסרון שחסרו מהם, ולא אאריך בכלום, אלא בקצת מהם.

וכותב, ובני גד צִפְיֹן וְאַצְבֹן, זכו בני גד שלא כלתה משפחה מהם. אם ככה, נשאלת השאלה, איך זה יכול להיות שבירידה למצרים קוראים להם אֶצְבֹן ובפרשת פינחס קוראים להם אֶזְנִי? אלא ששינה שמו, לְאַצְבֹן וקראו אֶזְנִי, שבשעה שאהרן היה מתנבא במצרים, והיה אומר אִישׁ שְׁקוֹצֵי עֵינָיו הִשְׁלִיכוּ, שמע אֶזְנִי לדבריו של אהרן והאזין לתוכחתו, ולכן נקרא בשם אֶזְנִי, ועשה מיד תשובה, ועשה צביונו של הקב"ה, לכך החליפו את שמו, מְאַצְבֹן לאֶזְנִי.

(הרה"ג רבי ברוך רוזנבלום שליט"א)

שבט גד יש לו דבר מיוחד מאוד, שלא מצאנו אצל אף אחד מהשבטים.

שבט גד, היתה לו משפחה אחת, שהחליפה את שמה בין הזמן שנכנסה למצרים לבין הזמן שיצאה ממצרים, בדרך לארץ ישראל. לא נמצא את זה באף אחד מהשבטים.

בדרך כלל, משפחה שנכנסה למצרים, מוצאים אותה בפרשת פינחס עם אותם שמות. השבט היחידי שעשה החלפת שם, בתוך המשפחות שלו, זה שבט גד.

איפה זה מופיע?

בפרשת ויגש כתוב את כל משפחת גד שירדה למצרים: וּבְנֵי גֹד צִפְיֹן וְחֲגִי שׁוּנִי וְאַצְבֹן עָרִי וְאַרְדִּי וְאַרְאֵלִי (בראשית מו טז), אלו השמות של משפחת גד.

בפרשת פינחס, נמצא את כולם, חוץ ממשפחה אחת - אֶצְבֹן לא נמצאת.

איפה היא אֶצְבֹן?

אולי היא מתה במלחמה שהיתה בין שבט לוי לשאר השבטים? התשובה היא - לא.

בפרשת פינחס, במקום אֶצְבֹן, כתוב לְאַזְנִי מְשֻׁפָּחַת הָאֶזְנִי (במדבר כו טז). אומר רש"י במקום -לאזני, אומר אני שזו משפחת אצבון, ואיני יודע למה לא נקראת משפחתו על שמו.

וכתב האור החיים במקום: "ורש"י ז"ל רוח הקודש הופיע בו וכוון אל דברי חז"ל", שזה דברי מדרש (תנחומא).

יש רעיון נפלא, שכתוב במי השילוח, של האדמו"ר מאיזביצא, על הענין הזה שנשתנה שמו מאצבון לאזני, לפי מה שכתוב בגמ'

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לא, אל תנעלו אותם בכספת, אין שם מספיק המצן בשבילם, אבל בהחלט חשוב שתעניקו להם שמירה, לא פחות מאשר לכרטיס האשראי שלכם | רגע לפני שאתם שולחים את הצאצאים 'למטה', חשוב שתקראו את המאמר שלפניכם

הורים בתפקיד' - פרק 15 | הרב פנחס ברייער שליט"א

ברחוב בשעות אלו?!
ודאי שלא!...

אם כן, לא תהה כוהנת כפונקדאית, ניתן לילדינו יחס לפחות כפי שהיינו נותנים לסכום כסף מכובד. נשמור עליהם מכל משמר, לא נפקיר אותם...

חשוב מאוד להסביר לילדים עד כמה הרחוב עלול להיות מסוכן, אילו טיפוסים עלולים לשוטט בו. להסביר להם למה אנחנו רוצים אותם בבית, כמה מקרים קרו בשעות מסוכנות אלו... להבהיר שכל זה נובע מדאגה, לפנות אליהם בשפה מובנת, שיבינו שאנחנו מחפשים באמת את טובתם. היום הדברים מתקבלים יותר, אחרי שילדינו מקבלים הדרכה רבה במוסדות הלימוד למניעת מקרים אלו.

אמר פעם יהודי חכם: הורים רוצים שקט, רוצים לישון רגוע, ולכן במקום לחנך את הילדים שכשאבא ואימא נחים הבית עובר ל'מצב שקט', קל יותר לגרש אותם למטה... העיקר שהשינה תהיה רצופה ונעימה.

אבל אם הורים אלו היו יודעים כמה לילות ללא שינה מחכים להם בעקבות אותן שעות שוטטות וריקנות, כמה צער ועוגמת נפש הם יחוו בעקבות כך, הם היו בוודאי מעדיפים לוותר על שינה איכותית בשבת אחר הצהריים, ולזכות בשנים רגועות ושלוות.

כמה חשוב לבדוק עם מי הילד מתחבר, עם מי הוא מבלה, גם בשעות שבהן יש תנועה ופיקוח. כל איש עסקים מתחיל יודע שלא משקיעים סכום בידי אדם בעל עבר מפוקפק או אדם חסר אחריות; יש לבדוק בשבע בדיקות עד כמה הוא אמין, עד כמה הוא אחראי, מי כבר השקיע אצלו, מי הם שאר לקוחותיו?...

וזה לא כולל רק שוטטות למטה. פעמים רבות האסון הוא בין ארבעה קירות של בית, ולא ברחוב! כשאנו שולחים ילד או ילדה לחבר או חברה, לטיול או מופע; כמה עלינו לבדוק: האם זה מתאים? האם זה ערכי?

לפעמים אנחנו שומרים כל כך על ביתנו, על הטוהר והזוך של ילדינו, אך רגע של היסח הדעת עלול להוריד לטמיון שנים של שמירה.

הלוא לביתנו איננו מכניסים מכשירים מסוימים, בהוראת גדולי וצדיקי הדור; למה נאפשר לילד/ה להיחשף למושגים אצל החברים? "מלאך המוות מה לי הכא מה לי התם"; מה שווה כל השמירה אם יש חורים במעטפת?!

לא משנה אם אתם גרים בעיר גדולה או ביישוב קטן, לא משנה אם יש לכם בית מוקף חצר או חדר מדרגות מרובה שכנים - בכל מקרה רוצים הילדים שלכם לרדת 'למטה', ללכת לחברים, הבת רוצה להישאר אצל חברה ללמוד למבחן עד עשר, הבנים טוענים שבקושי חזרו מהמתמידים וכבר צריכים לעלות, מה גם שכווולם עוד משחקים, ורק אצלנו בבית צריכים לעלות מוקדם...

מנגינות מוכרות בכל בית יהודי...
השאלה: מה עושים?! מה המינון?!

נסה ללבן את העניין מיסודו. ברור לכולנו שביטנו - מבצרנו. בבית אנחנו שולטים על מה שקורה, פחות או יותר, יודעים מה הילדים עושים, עם מי הם מדברים (גם בטלפון), עם מי הם משחקים.

כשהילדים נמצאים בבתי החינוך אנחנו מרגישים רגועים יותר. אנחנו מכירים את החברים, את ההורים, את המחנכים, ומקווים שילדינו נמצאים תמיד בצד של הטובים; זאת על אף שבכל מקום צריך תפילה וסייעתא דשמיא, כי גם בתיבת נח הייתה קומה של אשפה, ובכל ארמון יש מחסן, אבל בסך הכול המקום מוגן.

האתגר הוא בין לבין; בחצר, ברחוב, בשטיבלעך, שם נמצאים כל מיני טיפוסים, חלקם מסכנים וחלקם מסוכנים, ודי למבין. בעולם הדיגיטאלי שלנו עלול ילד להיחשף בדקות ספורות למושגים שאין דרך להוציאם מליבו ה"י. ילד עלול לסגל לעצמו השקפת עולם או סגנון דיבור דווקא משעות השוטטות למטה.

יהלומים בארגז החול

ברשותכם, אני רוצה להאריך ולהתריע:

אדם מן היישוב לא יפזר את כספו בראש חוצות, הוא ישמור עליו בכספת או בארנק; בכל זאת, מדובר באוצר. למה, אם כן, לפעמים אנו רואים ילדים מתגלגלים בראש חוצות בשעות לא שעות?

האם מישהו מעלה בדעתו מה עלול לקרות בזמנו לילד המסתובב בשעות אחר הצהריים של שבת קודש ברחוב?!...

האם מישהו בדק אילו טיפוסים מסתובבים שם?...

האם ההורים יודעים מה הילד שלהם רואה בשעות הפקרות אלו?

האם משהו חולם למה הוא נחשף?!...

האם הייתם משאירים טבעת יהלום או פנקס שיקים פתוח

שמירה עם איזון

וכעת למעשה:

כמו בכל דבר, הקיצוניות אינה דרך התורה, שהרי "דרכיה דרכי נועם". בבית שכולאים בו את הילדים, והם צריכים להיות כל הזמן בבית, יגדלו ילדים שינסו לפרוץ את המסגרת. לכן צריך להתנהל באיזון.

נססה להציג כמה כללים בעניין, אך קודם נדגיש: אין להתרגש מכולם. תבדקו ותיווכחו שמדובר בשני ילדים מבתיים מפורקים... שעת חזרה - בבית חייבים להיות גבולות, לפחות כמו בכל בית עסק שבו יש שעות פתיחה קבועות. בבית חייבת להיות שעה שבה יש להיות בבית, בלי סטיות. ילדינו תמימים, ולפעמים אינם מבינים מה עלול לקרות; הרי אני גדולה... חייבים לקבוע שעה שבה כולם בבית.

שינה מחוץ לבית - שינה בבית אחר היא עניין של בדיעבד. לעולם לא נדע מה בדיוק קורה בבית של החברה. אנחנו לא מכירים את האחים, הגיסים והגיסות, וחבל להרוס תום וטוהר בעבור לימוד למבחן או הכנת תוכנית למסיבה.

זמנים מועדים - בזמנים מועדים, כמו שבת אחר הצהריים, שעות מאוחרות של ערב שבת וכדו' - המקום של הילדים בבית.

תעסוקה ביתית - זה העיקר! לדאוג שיהיה לילדים נחמד ונעים בבית. אין אפשרות רק לאסור ולאסור, ולא לתת תגמול. נדאג למשחקים מעניינים, לספרים מבוקרים; נדאג ללמד את בנותינו מלאכת יד, עבודות בית מהנות, כמו אפייה, סריגה וכדו'. נאפשר לבנות לצייר ולצבוע למרות הסיכון שבסטז', העיקר שייחנה בבית, ולא יחפשו כל הזמן ללכת לטייל.

נזכור! אם בנות לא למדו להעסיק את עצמן בצעירותן בתעסוקה מהנה ומותרת, וכל הפנאי שלהן היה מוקדש לשוטטות, מגיע גיל שבו אנחנו כבר לא מודעים לכל מה שקורה, ואין לנו שליטה על הכול, ואז לצערנו עלולים לשלם מחיר על ההרגל.

בני ישיבות - גם בחור הישן בבית זקוק לגבולות קבועים בנוגע לשעת ההגעה הביתה; קודם כול כדי לישון כראוי, אך גם כדי למנוע שוטטות בכל מיני חתונות, אירועים וכנסים שברוך ה' אנחנו משופעים בהם.

כדאי לדעת עם מי הוא לומד והיכן, ולבדוק מדי פעם, לפחות כפי שהיינו בודקים מה קורה בבנק.

לסיום, נדגיש שוב: כל הנאמר כאן צריך להיעשות בדרכי נועם! לא מדובר בכנופיית גנבים שצריך לשמור עליהם, מדובר באוצרות שאנו דואגים ורוצים לשמור עליהם.

השו"ת היומי

אנו באמצע צליית מאכלים במנגל חשמלי ונזכרנו ששכחנו להטביל את המנגל. האם מותר לסיים את הצלייה

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

בזה עצה המבוארת בשו"ע סי' שכ"ג ס"ז, להקנות את הכלי לגוי ולשאלו אותו ממנו לשימוש, שאז אין חיוב טבילה בזמן שהכלי של הגוי, ואחר השימוש יקנהו בחזרה ויטבילוהו כדין. ואם אין גוי, יש עצה להפקיר בפני שלשה, אך יעויין בביאורים ומוספים למשנ"ב הוצאת 'דרשו' שהביאו מחלוקת בין פוסקי זמננו האם מועיל להפקיר את הכלי בזמן שממשיכים להשתמש בו.

שאלה: אנו באמצע צליית מאכלים במנגל חשמלי ונזכרנו ששכחנו להטביל את המנגל. האם מותר לסיים את הצלייה, או שחייבים להפסיק את הצלייה באמצע?

תשובה: יש איסור להשתמש בכלי לא טבול, לכן אסור להמשיך את הצלייה במצב זה, אך כיון שאם יפסיק באמצע הצלייה יפסד המאכל, מה גם שאין מקוה קרוב בהשג יד, יש

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מתי אסור לשדכן להרבות בשבחו של המדובר משום איסור אבק לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

שדכן הרוצה להרבות בשבח צד אחד בפני הצד השני, כתב הגר"ש דבליצקי (זה השלחן ח"א עמ' סד) שמותר לו להרבות בשבח [כשהוא אמת], שבאופן זה אין חשש שיסיים דבריו בגנאי. אלא שבאופן שהשומע מכיר את המדובר אין להרבות בשבחו מפני שיתכן שיאמר לו 'מדוע אתה מרבה בשבחו'. לדבר עם אומן אודות בני אומנותו, כתב בשמירת הלשון (שער התבונה פ"ג) שאף כשאינו אומר עליו גנאי או שבח נכון מאד להיזהר מלדבר כלל. והוסיף, שאם מוכרח לדבר עמו אודותיו, יקצר את עמידתו עמו כדי שלא ייגרר לספר לשון הרע. כתב הספר חסידים (סי' סד) שאין לשבח עשיר בפני עשיר אחר, אכן לשבח ירא שמים בפני ירא שמים אחר כתב שם שמותר, מפני שהשומע שמח בדבר ואינו מתקנא בו אלא מוסיף חכמה ואומר אעשה כמעשיו.

אחד האופנים של איסור אבק לשון הרע, שמזכיר ה'חפץ חיים' בכלל ט' מהלכות לשון הרע סעיף א', הוא להרבות בשבחו של אדם אפילו שלא באוזני שונאיו [אך באוזני שונאיו אסור לדבר אפילו קצת בשבח]. בביאורים ומוספים מביאים פרטים שונים בגדר איסור זה, ונזכיר כאן חלקם: גדר ריבוי שבח, יש שכתב (נתיבות חיים) שהוא דוקא כשלפי הנסיבות נראה הדבר כזר בעיני השומעים או בעיני המספר בעצמו, אבל לשבח שבח גדול שהולם את האיש ההוא בעיני השומעים ולא נראה בעיניהם כדבר מוזר, מותר. אם לא מרבה בשבח, רק שמשבח בכמה מעלות שיש בו, ומדבריו ניכר שהוא חסר בשאר המעלות שלא הוזכרו, התבאר בבאמ"ח (ס"ק ה) שאף זה אסור משום אבק לשון הרע.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

באיזה מקרה תלויה כשרות הסוכה בחזוק הקרקעית של הסוכה?

יוסי זליגר/פלאש90

העליונה אינה נחשבת לסוכה, כיון שאינה ראויה אפילו למגוריים ארעיים, וממילא, התחתונה כשרה.

וכמו כן, אם הסוכה העליונה פסולה מחמת שאין בה גובה של עשרה טפחים, או שאין בה שטח של שבעה על שבעה טפחים, או ש'חמתה מרובה מצילתה', או שאין לה דפנות כנדרש להכשר סוכה, או שהסכך שלה לא הונח לשם צל והוא פסול (ראה במקורות) - הסוכה התחתונה אינה נחשבת כסוכה תחת סוכה.

[שו"ע תרכה, א, משנ"ב א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ושעה"צ ה; וראה ביאורים ומוספים דרשו שם, 1; וראה שו"ע תרלה]

בציווי על עשיית הסוכה נאמר בתורה: "בַּסֹּכֶת תֵּשְׁבוּ שִׁשְׁעַת יָמִים", ודרשו חכמינו ז"ל מהכתיב החסר של המילה 'בסכת', שיש בה משמעות של לשון יחיד, ללמדנו, שצריך לשבת תחת סכך של סוכה אחת, אבל סוכה הבנויה תחת סוכה אחרת - פסולה.

ופסול זה, הוא רק כשניתן לדור בסוכה העליונה, ואפילו אם הסכך של התחתונה מתנועע משום כך; אך אם הסכך של הסוכה התחתונה אינו חזק ויציב דיו בכדי שיוכלו לשבת ולשכב על גביו, ולהעמיד על גביו את כל הנצרך לשם מגורים בסוכה, הסוכה

באיזה מקרה נחשבת סוכה הגבוהה מעשרים אמה כסוכה מבחינת הלכתית?

Yaakov Lederma/FLASH90

סוכה, והיא כשרה - הסכך הגבוה למעלה מעשרים אינו נחשב כסכך פסול לענין פסילת הסכך שתחתיו (ראה במקורות).

מאידך, סכך שהונח על גבי הסוכה העליונה שלא לשם צל, יתכן שנחשב כסכך פסול ופוסל את הסכך שתחתיו. ואם הסוכה התחתונה 'חמתה מרובה מצילתה', והעליונה 'צילתה מרובה מחמתה' - כל גובה שתי הסוכות נחשב כסוכה אחת, וכולו כשר.

[משנ"ב תרכה, ח-ט, ושעה"צ ט; וראה שו"ע תרכה, א]

בהמשך לאמור: סוכה תחת סוכה, והסוכה העליונה בנויה בכל התנאים הנדרשים להכשר סוכה, אך היא פסולה מחמת שגובהה הוא יותר מעשרים אמה - כלומר, עשרים אמה מקרקעית הסוכה העליונה, ולא עשרים מקרקע התחתונה - למרות שהיא פסולה, נחשבת הסוכה התחתונה כסוכה תחת סוכה, והיא פסולה.

וכמו כן, אף אם הסוכה העליונה אינה בנויה בתנאים הנדרשים להכשר סוכה, כך שהסוכה התחתונה אינה נחשבת כסוכה תחת

סכך שעף מסוכתו של ראובן ונחת על סוכתו של שמעון - האם סוכתו של שמעון נפסלת?

Yonatan Sindel/Flash90

ואף סכך שהונח לשם צל, אלא שעף ברוח ושב ונפרס על גבי הסוכה - הסוכה פסולה, שהרי אין עליה סכך כשר כלל, כי אם סכך שהונח כעת שלא לשם צל. אולם, אם הרוח לא העיפה את הסכך הצידה, אלא רק הניפה אותו באויר והוא שב ונח במקומו על גבי הסוכה, הסוכה כשרה, כיון שגם כשהסכך היה באויר לא סרה ממנו 'תורת' סכך.

[ביאורים ומוספים דרשו תרכה, 2 ותרלה, 9]

כאמור, סכך שהונח על גבי סוכה שלא לשם צל, יתכן שפוסל את הסכך שתחתיו. ועל פי זה, דנים הפוסקים בשאלה המצויה במקומות בהם נושבות רוחות חזקות בתקופת חג הסוכות - האם סכך שהועף ברוח מעל גבי סוכה אחת ונח על גבי סוכה אחרת, פוסל את הסכך הכשר שתחתיו, כיון שלא הונח עליו לשם צל. ויש שהורה, כי במקרה שלא ניתן להסיר את הסכך, וכגון בשבת וביום טוב, אם כמות הסכך התחתון גדולה מכמות הסכך שנח על גביו, הסוכה כשרה.

* נוי סוכה העשוי מחומר הפסול לסיכוך, התלוי תחת הסכך במרחק של פחות מארבעה טפחים, הריהו 'בְּטֵל' לסכך, ונחשב כחלק ממנו. אולם, נוי סוכה כזה, התלוי במרחק של ארבעה טפחים ויותר מהסכך, אינו בטל לסכך, ולכן, אם רוחבו ארבעה טפחים ויותר, דינו כסכך פסול. ויש מגדולי ישראל שנהגו שלא לתלות נוי סוכה תחת הסכך כלל, דהיינו, אף במרחק של פחות מארבעה טפחים.
* יש שהורה שמותר לישון בסוכה במיטה התחתונה שבמיטת קומתיים, כאשר גובה החלל שבין שתי המיטות נמוך מעשרה טפחים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי שמסיים את הסליחות מעט אחרי הציבור - האם רשאי לומר את התפילות שבלשון ארמית?

בטעמי המקרא, או שיש לו ניגון מיוחד שבו הוא רגיל ללמוד את פסוקי התורה, רשאי לאומרם באופן זה, שבו הוא כקורא בתורה. וכמו כן, תפילות בלשון ארמית, כגון "מְחִי וּמְסִי", אין לאומרן ביחידות; ויש אומרים, שאף אם אמר את הסליחות בציבור, אך לא הספיק לומר תפילות אלה לפני שסיימו את הציבור את אמירת הסליחות, לא יאמרן.

אמירת שלוש עשרה מידות של רחמים בדרך תפילה ובקשה, לעורר רחמים, נחשבת כ'דבר שבקדושה', ומותרת רק בציבור, דהיינו במנין של עשרה. וככל שהציבור גדול יותר, כוח הזכרת שלוש עשרה מידות של רחמים גדול יותר. ולכן, האומר סליחות ביחידות, לא יאמר את שלוש עשרה מידות של רחמים. ואם יודע לקרוא את פסוקי שלוש עשרה מידות

[משנ"ב תקפא, ד; ביאורים ומוספים דרשו, 10-11]

הלוח היומי

י"א אב | רבי יצחק ב"ר שלמה בלאזר זצ"ל, מפטרבורג, בעל פרי יצחק, כוכבי אור, אור ישראל

בשנת תצ"ג, אירע 'נס פורים בגדד', כאשר התמוטט שלטונו העריץ של מלך פרס, ששלט בעיר והרע ליהודים, ובכך רווח להם.
יארצייט:

תקי"ח: רבי משה בן אדרת זצ"ל, בעל ברך משה ודברי משה.

תקנ"ג: רבי חיים מקראסנה זצ"ל, תלמיד הבעש"ט.

תרכ"ד: רבי הלל ב"ר מאיר הלוי מאליסאו זצ"ל, מפאריטש, בעל פלח הרימון, אמרי נועם ועוד.

תרס"ז: רבי יצחק ב"ר שלמה בלאזר זצ"ל, מפטרבורג, בעל פרי יצחק, כוכבי אור, אור ישראל.

תרפ"ז: רבי יואל ב"ר יוסף שארין זצ"ל, העילוי מפולטובה ור"י זוועהיל.

תש"מ: רבי אברהם משה ב"ר מנחם מנדל באב"ד זצ"ל, אב"ד גורה הומורה-רומניה, ורב שכ' ביפו.

תשע"ב: רבי משה ב"ר ניסים מלכה זצ"ל, ר"מ אהל משה ב"ב ועוד.

יארצייט הגאון רבי יצחק ב"ר שלמה בלאזר מפטרבורג - בעל ה"פרי יצחק"
האומללות של הרודף אחר הכבוד

כתוב בגמרא: "המצפה לשולחן אחרים עולם חשך בעדו, וחיייו אינם חיים" (ביצה לב);
הג"ר יצחק בלאזר אמר: אין לך עני גדול מזה שמצפה לשולחן אחרים כמו מי שהוא בעל כבוד, שמחזר אחר הכבוד של בני אדם,
מחזר על הפתחים ופושט ידו להתנאות ולזכות במחמאות והסמכות על עצמו, מאסף את שבחי עצמו ומעלותיו...
(ואני תפלה להגר"ח זייטשיק ח"ג עמ' רסה)

נשתדל שלא לעשות את מעשינו רק בשביל כבוד ומציאת חן בעיני הזולת, אלא נשאף תמיד למצוא חן בעיני השי"ת

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il